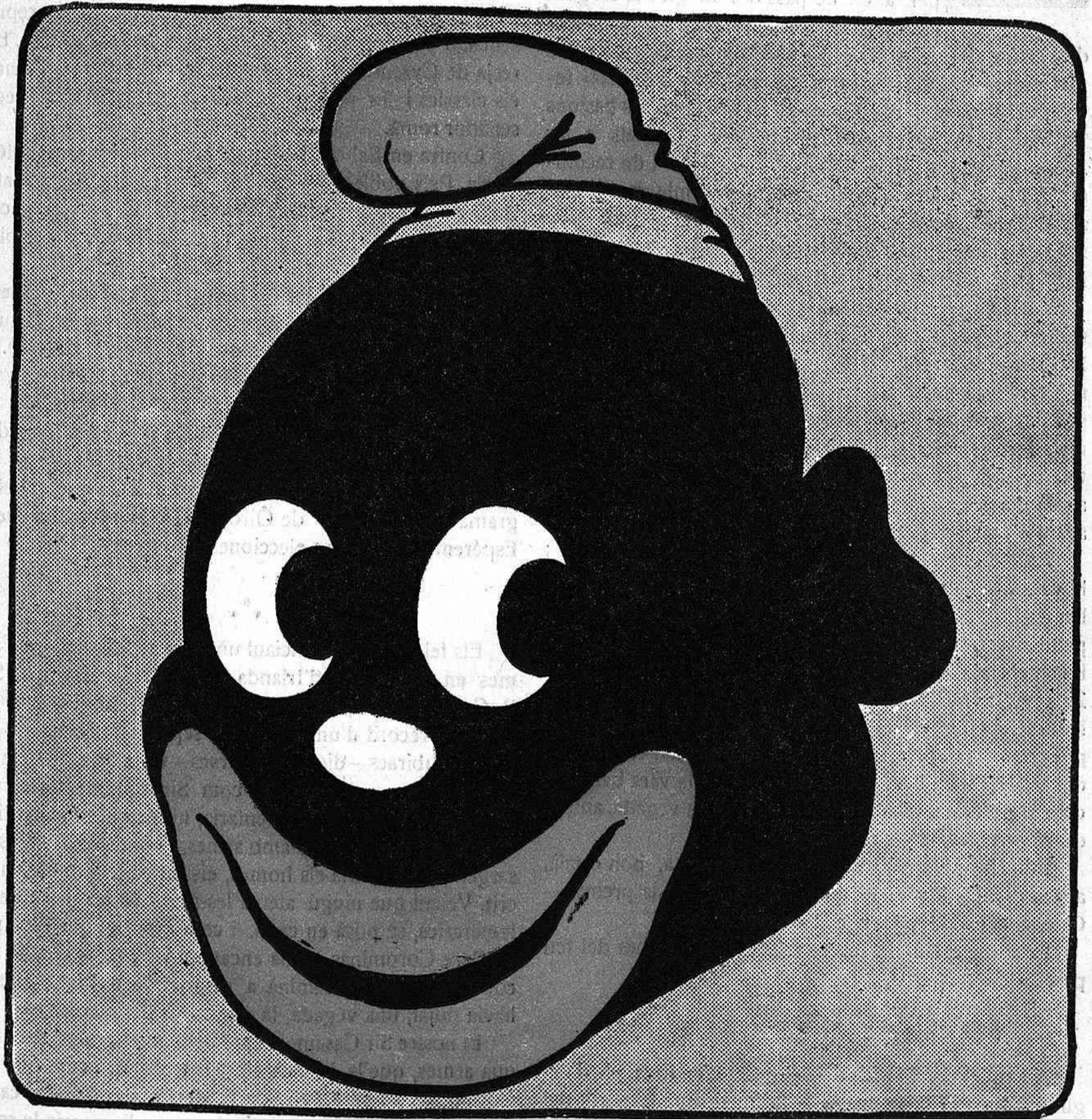

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1948 ————— Any XXXVIII
BARCELONA 28 D'ABRIL DE 1916

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

EL GEGANT DE COLOR

—A mi si que ja me'n poden fer de blaus!... com que no se'm coneixen!...

Mosaic

LA vida municipal del nostre alcalde, discorrria plàcidament, sense penes ni alegries, fins que arribà el divendres sant, que fou per a ell de passió i de gloria. La gent passejava presumida i espessa pel carrer de Ferràn. Els *ripperts* de la Catalana, en mig d'aquella mar humana, semblaven una mena de «golondrinas» terrestres. Però la gent s'hi oposava al seu pas, els bastons menaçaven, udolaven els «requetés» disposats a fer l'acostumat soroll dels dies sants de silenci i de recolliment. I en Rius, arribà amb el seu auto, intentant imposar la seva autoritat, però aquells escamots de cristians mudats, l'escarniren, el desconexereren i intentaren coronar-lo d'espines. Igual, igual que un crist municipal.

Tot això ha estat ressenyat en els nostres diaris, molt malament, com és tradició periodística, però lo que no han contat els periòdics és que en Rius, tal com aquells reis de les llegendes que descendien a exercir baixes feines per a estímul del seus súbdits i comprovació dels mals serveis del regne, tal com Napoleó suplint a la centinella, com pot veure's molt bé a la cerveseria Moritz, agafà per les riendes als cavalls i jarril, amunt els *ripperts*, avant els acords del municipi.

Allò sí que era un acte i fer de conductor de poble, i la vara ésser més vara que mai. En temps den Calderón, hauria inspirat un drama, i en el de la guerra de l'indpendencia un episodi nacional, perque no sabem què tenen els alcaldes, però de sobte els hi surt el geni i a Zalamea, a Móstoles, o al carrer de Ferràn, passen de batlles reposats a hèroes sorollosos. Quan en Rius tingué arrencat el primer cotxe, tornà a agafar les riendes del segón, i el berret de copa enrera, la vara ben alta, com si guiés els cavalls del sol, jarril altra vegada, amunt els *ripperts*, avant els acords municipals.

I diuen, que mentres la turba grinyolava, bon català, anava dient:—i això tampoc ho ha contat la premsa— Que tants c...! Que tants c...!

I els que erem allà el beneïem: «En el nom del teu pare...»

A l'endemà *El Poble* deia el geste d'en Rius, ple d'orgull. ¡Com se coneix, venia a insinuar, que ha sortit del nacionalisme republicà, aquest partit coratjós i enèrgic! I el reporter, en el paroxisme de l'elogi, descrivia el descens d'en Rius del automòvil: «Perque el Marqués

d'Olèrdola—escrivía *El Poble*—com a bon demòcrata sab anar a peu.»

Igual que tots els mals demòcrates, i que tots els fills de mare. D'aquesta saviduria, tan sols se n'escapen els invàlits i les criatures de volquers.

Les eleccions de senadors, venen a ésser com una mena d'eleccions de consolació. Els que foren derrotats en les generals, acudeixen a les de senadors, cercant el compliment de la llei de les compensacions.

En Pere Rahola, derrotat a Vilademuls, ha triomfat per Barcelona. ¿Per què no havia d'obtenir una representació parlamentaria aquest home tant decoratiu, barreja de Cyrano i de noble andaluc, que estima la França, els clàssics i les penyes? Si anés afeitat, faria un perfecte senador romà.

Contra en Rahola se varen usar totes les armes electorals. Pels pobles els carlins cridaven que havia anat a Perpinyà a preparar la guerra. En el govern civil, cridaven als arcaldes. I en Rahola, conta les anècdotes pintoresques:

—A l'alcalde de Llers, el governador li ordenà telegràficament, s'arribés a Girona per a parlar de les subsistencies. Les subsistencies eren les actes del poble. ¿I sabeu com va respondre aquest alcalde a la catalana, an aquell governador a l'espanyola?

Nosaltres, naturalment, no sabem res de les pensades del digne alcalde de Llers: En Rahola, riu, riu...

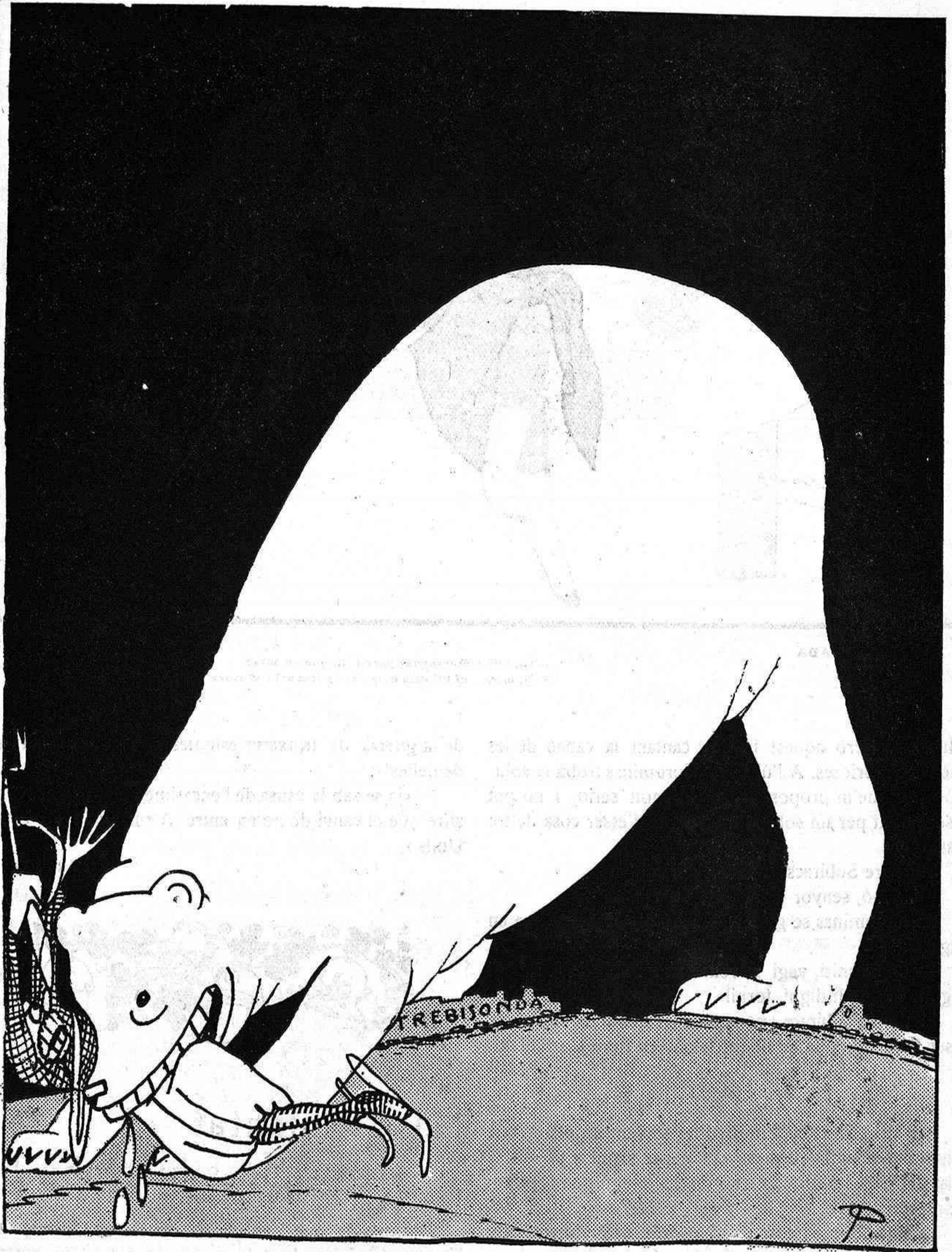
—Doncs l'alcalde de Llers, va enviar aquest telegrama al governador de Girona: «De pan estamos bien. Espéreme pasadas las elecciones.»

Els telegrams anunciant un fracassat desembarc d'armes en les costes d'Irlanda i l'empresonament de Sir R. Casamentsque, el famós separatista irlandès, ens ha portat el record d'un desesperat separatista nostre.

En Subiracs—diem-li Subiracs—vivía fora de Catalunya, en terres valencianes, i com Sir Casamentsque no admetia ni política parlamentaria, ni fórmules, ni partits. Un «o tot o res», però amb armes, i com que havia estat sargent, ell trobaria els homes, els instruiria i donarien el crit. Veient que ningú atenia les seves cartes perilloses i temeraries, se posà en camí, i com que en aquell temps, en Pere Corominas sentia encara el *Tu Petrus eris* de les consagracions, s'encaminà a casa d'aquell home que ja havia pujat, una vegada, la muntanya del martiri.

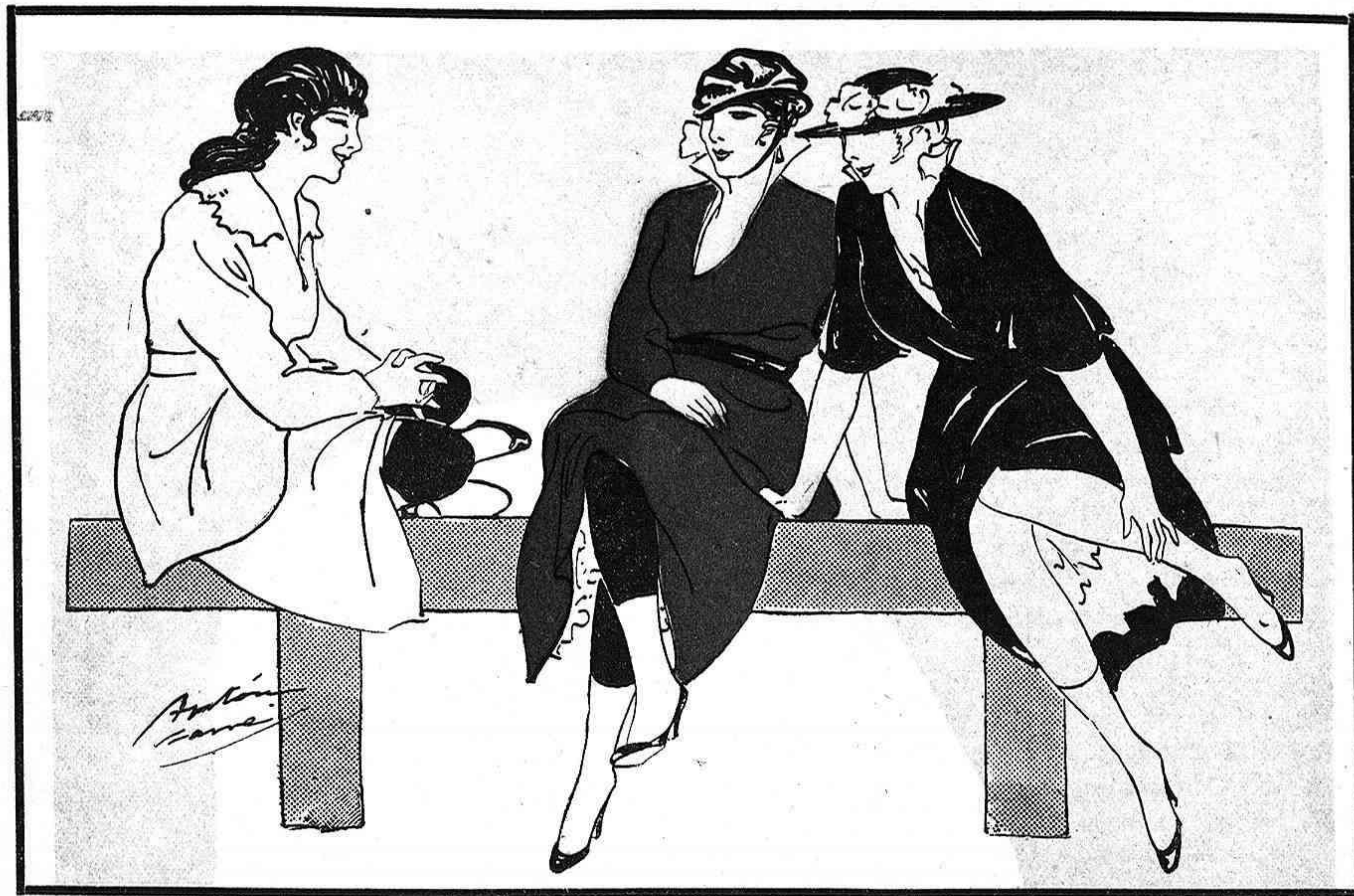
El nostre Sir Casamentsque demanava armes, res més qua armes, que'ls homes ell ja'ls trobaria, i com que en Corominas acapdillava el partit dels romanticismes catalanistes, an ell apel·lava, creient que no li negaria la seva sang. Li havia ofert tantes vegades en els mítings!

En Corominas no va saber què respondre an aquell

EL RUS A TURQUÍA

—Això per a esmorzar, que del dinar ja'n parlarem.

ESTISORADA

—Tu, i dels Massaguer pare i fill què en sabs?

—Sí, mira... el fill està boig per la Raquel i el para-lolo per la «Chelito».

il·luminat. Però aquest insistia, cantant la cançó de les audacies glorioses. A l'últim en Corominas trobà la solució.—Lo que'm proposa és serio, molt serio, i no pot ésser portat per un sol partit. Això té d'ésser cosa de tot Catalunya.

El pobre Subiracs, assentia, radiant:

—Té raó, senyor Corominas, té raó.

En Corominas se gratava la barba igual, igual que en Sagasta:

—Doncs, miri, vagi a veure an en Prat de la Riba, i segons lo que li digui, torni!

El pobre Subiracs, no va tornar mai més. Aquell va ésser l'únic dia que ha tingut talent en Pere Corominas.

Per les redaccions i imprentes se sent un plany, que s'engrandeix amb els dies. «El paper segueix pujant; la crisi del paper no's resol, no hi ha ningú que la pugui resoldre.»

La solució enginyosa, no ha sortit, naturalment, dels nostres periodistes, convertit, com tenen el cervell, en un sandwich, entre un telegrama i una gacetilla. La solució ens ve de França i la trobem en un periòdic de «poilus», soldats admirables que saben riure, com si en lloc

de la guerra de trinxeres estiguessin fent «la guerre en dentelles!»:

—«Ja se sab la causa de l'encariment del paper. No és altre que el canvi de notes entre Alemanya i els Estats Units.»

PARADOX

Un trasplantat que s'hi troba bé

Diu que de jove, per allà als boscos de Girona, amb l'excusa de pintar, feia de «mal caçador». I en hostals, en masies o entre bardices llençà els cabals heretats, que no guanyats, per a eixugar les llàgrimes de moces enganyades. De tant en tant es posava de panxa al sol vora

un paller i rumiava i rumiava. Així ens el va descobrir en Morató de *La Veu* i així, amb un conte escrit en una prosa tan barbre com ell mateix, guanyà els primers lloers en literatura.

Un dia a ciutat s'enamorà d'una *señorita* castellana, i aleshores, ja conreudor del català silvestre, se casà amb ella i començà, ell, tan catalanista a mastegar la llengua de Cervantes.

Vingueren fills; ell seguí en sos hàbits de droperia i corremón i com que fóra de quatre lliçons de dibuix tan mal servides com pagades no entrava una malla a casa seva, hi arribà la miseria.

Uns amics seus ne parlaren, de la trista situació d'aquest fulano, a un taverner de Barcelona i aquest se'n anà a Girona i li allargà la mà i el portà aquí perquè es posés al davant de la botiga. Mai ho hagués fet.

El subjecte arribà a Barcelona amb un jaquet negre i un jec de vellut color d'oli.

Fou rebut com un germà per tots els *moços* de la taverna, que no li tenien sinó admiració i respecte i que esperaven d'ell una major animació en la venda, puix creien que la parroquia aniria més ben servida.

Si que'n va sortir, de ben servida! Agafat an aquella pipota on sembla fumar fums, amagat detràs d'aquelles ulleres de traïdor, l'home, encontres d'esmolar el fibló per a emplear-lo contra lo lleig i lo dolent, s'engorronia hores i hores, fumant, caragolant-se el bigoti, rasant-se el cap amb les ungles, fent caure la caspa damunt de les quartilles o tapant amb tinta els buits de les *ons* titulars de qualsevol diari.

I és que és gandul de mena; molt gandul. Veure'l posat davant les quartilles, és veure un home al potro.

Res és suficient a remoure'l, únicament jugar al passo; el més gandul dels jocs semblà animar-lo una curta temporada.

En *El Poble Català*, els altres redactors li acabaven els articles; en la taverna, no els hi acabaven, els hi feien, especialment el *moço* que's partia molts cops el berenar amb ell per a no deixar-lo decandir.

Per a fer-lo treballar no hi valgué res, ni la salut dels seus fills. Prou les bones ànimes li oferien treball digne, ara de professor al *Asilo Naval*, ara una traducció per al teatre, ara una classe de dibuix... res!... ell sempre als llims, sempre levant-se tard i rasant-se la panxa. Amb l'ajuda d'uns i altres, els seus fills tenien cura de metges, medicines, etc., etc., sols faltava una mica d'esforç per part d'ell per a alimentar-los. Ah! se'ls estima molt an el seus, molt! Però més s'estima geure. Per això els deixa morir.

Ara va a les escoles del bosc; lo que deu ensenyà-s'hi an aquells pobres infants! Lo que ell feia pels boscos de Girona.

Li ha quedat una filla gran, que toca el violí; ell deia que li feia apendre per al plaer llur, després s'ha vist que no. La filla del trasplantat rasca l'instrument en els bars del carrer Nou d'una a cinc de la matinada, i quan torna

a casa dóna unes pessetes al gandul. Avui per avui són de tocar, demà veurem de què.

De l'ou al sou, del sou al bou, del bou a la forca.

De moment el trasplantat s'hi troba bé.

I an els que recullen les seves coses un prec. A la deferença responem amb la deferença, però a un intent de cop de puny, amb un cop de puny d'aquells que per a veure'ls fan pagar entrada a 3'50. Seria llastimós tornar a reproduir antigues baralles, però ni amb la Lliga del Bon Mot ni amb els seus defensors que toleren les pudentes invencions de qui, per a revenjar-se, aprofita les primeres quartilles que li paguen, hem firmat cap compromís de solidaritat.

Nosaltres volem viure en pau amb els nostres confreres, però si a algú li molesta aquesta cortesia nostra, ho sentiríem, perquè no seria l'aixella lo que precisament s'haurien de gratar.

ENCARA HO ÉS MÉS Del Jardí dels humoristes

L'INFANT CURIÓS

La cambrera dels senyors Romagosa va cridar al nen més petit:

—Mira, *Calmitu*, està plovent. Avui no podem anar a passeig.

—I per què plou?—preguntà l'infant.

—Perque ahir vares fer masses preguntes.

—I per què vaig fer masses preguntes?

—Perque ets un noi curiós.

—I per què soc un noi curiós?

La cambrera ja tornava a estar indignada.

—Senyora!... Senyora!... vingui, faci el favor!— cridà a la porta de l'habitació contigua.

La senyora, que era la mamà del nen, es vegé obligada a interrompre un animat i ardent col·loqui que sostenia amb un amic del seu marit, i es presentà furiosa al menjador.

—Què hi ha?... què passa?...

—Que aquest noi no's pot aguantar de pesat. No para de fer-me preguntes. Encara no he tingut temps de contestar-li una cosa que ja me'n pregunta una altra.

—Igual... igual que son pare!—pensà la senyora Romagosa, cordant-se la pitrera de la bata. S'assegué en un

silló i, posant-se a la batxillera criatura damunt dels genolls, començà a parlar-li amb un tó tràgic:

—Escolte'm, fill meu; vaig a contar-te l'història d'un nen curiós com tu, que fou castigat per la seva batxilleria. Vet-aquí que una vegada...

—Quina vegada?—interrompé en *Caimitu*.

—Vet-aquí que una vegada hi havia un nen...

—Quants anys tenia?

—... Un nen molt curiós que tot ho volia sapiguer; vinga fer preguntes i més preguntes...

—Quines preguntes?

—Tota mena de preguntes tontes. Un dia la seva mamà...

—Com se deia?

—María.

—I per què no's deia Joana?

—Perque's deia María. Un dia, doncs, la seva mamà va enviar-lo a passejar amb la cambrera.

—I per què no li portava ella mateixa?

—Perque tenia visites.

—Qui eren?

—Un senyor conegut del seu papà.

—I la cambrera com se deia?

—Joana.

—I per què no's deia Maria?

—Mira, no m'amoïnis més, *Caimitu*, que't caurà una catxeta. Doncs, vet-aquí que aquell nen se'n va anar a passejar amb la cambrera. Quan foren al jardí, encara no havien donat vint passes, els hi surt un cocodril amb la boca oberta.

Els ulls d'en *Caimitu* s'esveraren de mala manera.

La mamà continuà:

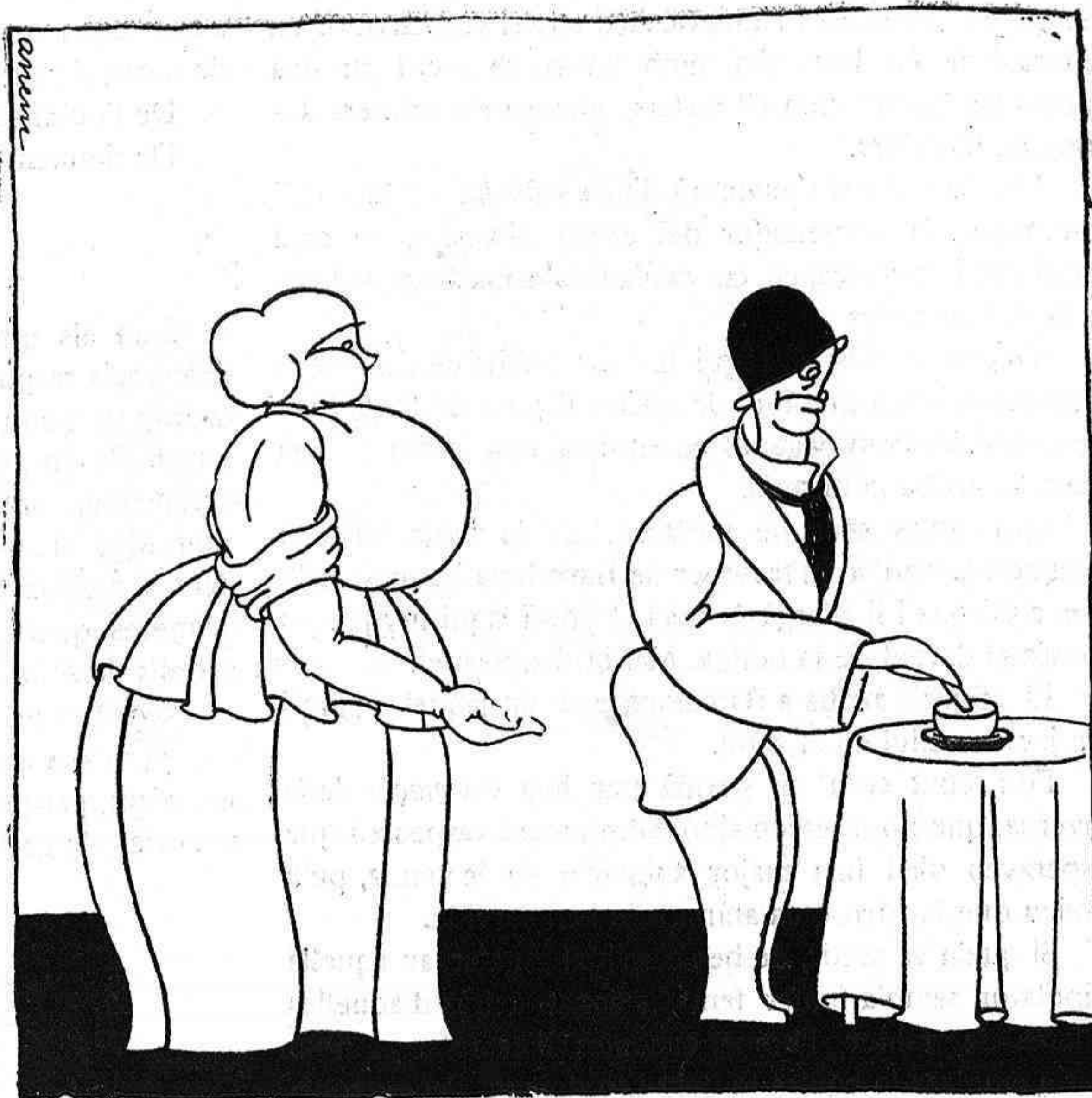
—Vet-aquí que'l cocodril caminava, caminava cap an ells... Aleshores la cambrera va dir al nen: «Mira, nen, sobre tot guarda't de fer cap pregunta an aquesta bestia; perque si li preguntes alguna cosa se't menjarà de viu en viu.» Però aquell nen era tan curiós que no se'n va poder estar, i acostant-se a l'animal li va dir: «D'on vens?... Com te dius?... Que tens moltes dentetes?... Ja has esmorzat?...» I el cocodril, sense contestar-li res, puml... feu un salt... es tirà damunt del nen... i nyam!... se'l cruspí d'una caixalada.—

Va haver-hi un llarg silenci. La mamà i la cambrera varen mirar-se amb aire triomfal.

En *Caimitu*, que s'ho havia escoltat arrugant el front:

—I com era, de dintre, el cocodril?...

G. BEAUMONT

IDILI INTERIOR

—Me'n vols donar una altra sucada?
—Fuig, dona! no veus que ja he acabat el suc!...

No hi haurà vi

Realment trobem que la gent de ciutat se pren massa a la fresca aquesta qüestió del sulfat de coure. No s'han fet compte de que és un assumpte tan important com la conducció de les aigües, perquè si sense la conducció no hi ha aigües bones, sense sulfat no hi haurà, ja no n'hi ha quasi, vi bó ni dolent.

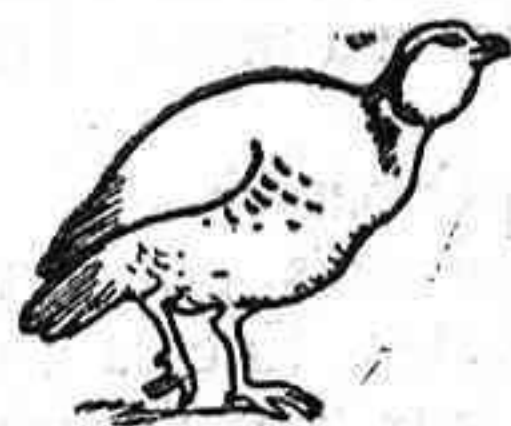
A pagès sí que han capít perfectament lo que representa la manca de sulfat, perque allí els hi han fet obrir els dos ulls tocant-los-hi el ventrell i la butxaca. Ni beuran, ni podran donar beure, ni a causa d'això darrer tindran una pesseta arreconada. Per això estan més rabiosos i se miren les vinyes plenes de brots tendres amb uns raïmets de nina, com un pare se mira a una criatura que se li mor a les mans sabent-li la medicina i sense poder comprar-la.

Conto que a ciutat ja ens hem acostumat tant an aquestes aigües encantades que, amb els noms més encisadors i enganyosos venen a les tavernes, que'l dia en que'ns donessin vi de veres el trobariem dolent.

I és trist això, perque carn fa carn i vi fa sang. I de sang, vatúa el món, ens en manca molta, i de carn... la carn és als núvols.

I el pa? Què'm dieu del pa?

Si aviat, quan resem el Pare nostre, direm: Pare nostre que estau en el cel, santificat sia el vostre sant nom, aixís en la terra com en el cel. Però al arribar al: Nostre

pa de cada dia, no hi haurà cap desvergonyat capaç de demanar que li donguin; tot lo més els bons cristians s'atreviràn a demanar que'ls hi venguin a bon preu i sense manca de pes.

Ara, qui anirà bé aquesta anyada són els conills, les perdius i els llangardaixos. Amb les vinyes abandonades i plenes d'herba, amb els pocs pampols que quedin sense sulfatar, allò serà un paradís. Creixeràn i se multiplicaràn com si acabés d'assecar-se el Diluvi Universal; i el Priorat i el Pla del Penadés i la costa semblaràn aquelles finques de Castella i Andalusia on va a caçar el Rei i els seus, i les peces de caça cobrades se compten per mils i mils. I els nostres pagesos faràn com els d'allí, que si volen beure beuen aguardent de cireres d'arbós.

—No ho entenc. Un país tan neutral, i tants pocs homes com corren!...

R. I. P.

S'ha dissolt el C. N. R. Si no fós que al mirar l'hora que és al rellotge de la Catalana ens topavem amb el lletrero aquell penjat en un quart o quint pis, hauríem cregut que ja feia molt temps que n'era de dissolt.

Que n'és de trista la vida dels que van cap per avall! Que n'està de bé aquell pare-nostre que resen les velles pels que no se saben entendre! Mireu que d'aquell principalàs del carrer de Pelai a un quart pis...

I ara, on predicarà en Roig i Pruna? En Vila i Marieges encara té l'Ajuntament; en Pere Botero Tarragó pot fer discursos an en Calvet; però, i el pobre Roig i Pruna? Animar-se i cap a la «Casa del Pueblo», seguiu les petjades d'en Gambús, o feu-vos de *La Vanguardia* com en Massó i Ventós, o lliberals d'en Romanones com en Rius o el senador *por Lèrida* senyor Junoy.

Tot menys deixar de servir a la patria.

Ja sabem que això penseu, això voleu i an això arribareu a no trigar gaire.

El cotxer d'estació

De tots els conductors de veícols del món, indubtablement els cotxers d'estació són els més vius, els més bons i els que tenen més caracter.

No és això volguer bescantar als qui se fan dar un duro per anar als toros, ni als de nit que esperen davant de l'«Excelsior», de l'«Edén», de l'«Alcázar» i de la «Buena Sombra», no. Es que éssent bons com són aquells, en Roncaler ens quitarà de mentir, tenen un cert regust, una certa gracia, que sembla feta per als passatgers com la mel per a les mosques. Per a deixar-s'hi agafar, i sobre pendre-hi qui un desmai a gust podíem sentir i fingir, adulant algunes petjades amunt o avall, segons convingui al poltre, i fument-se del mort i de qui el vetlla.

Al arribar el tren se col'loquen en una llarga ringleira, en la qual cada hu pren sa posició estratègica i el seu gest de combat.

Uns peguen al cavall per a que tingui les orelles dretes; altres citen als viatgers amb la tralla i una mà buida com si volguessin clavar-los-hi banderilles, i finalment uns darrers criden a tothom qui passa amb un nom propi:

—Senyoret Joan!

—Ep! don Antoni!

—Pepel senyoret Pepito! don Josep!

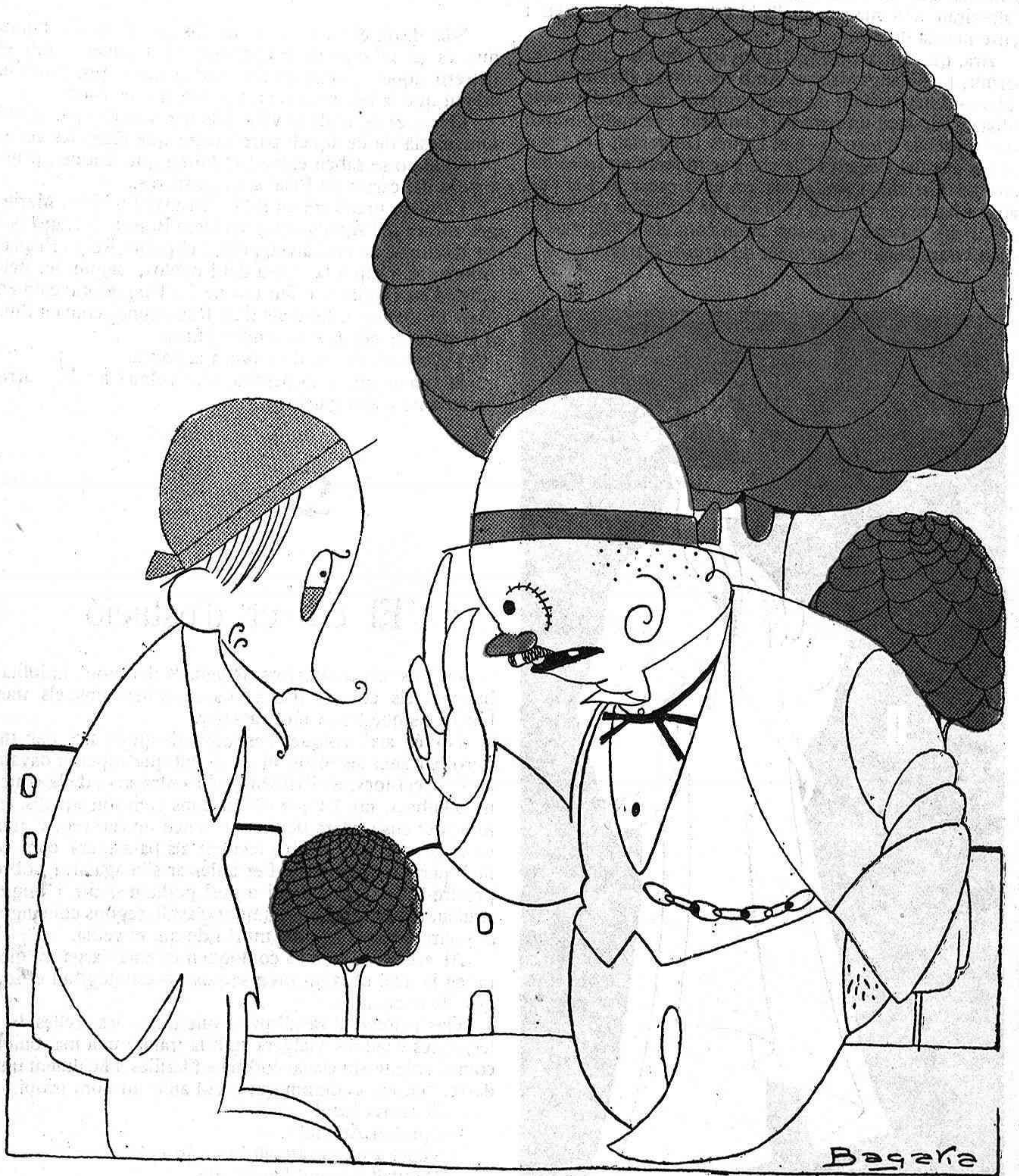
—Manue!! Ramón! Jaume! etc.

Això és pescar a l'encesa; mai falta qui hi cau. Al veure la víctima, el cotxer sempre bromista li diu:

—Aquí té el cotxe. On? A casa?

Lo qual no obsta per a que al cap de cinc minuts, ja fòra de l'estació, preguntant al llogater del veícol a quina casa de dispeses de sis rals, amb entrant, té de portar-lo.

El cotxer d'estació és molt capaç de carregar en son carruatge l'equipatge d'un rei, prometent que de portar-lo sols ne farà pagar la voluntat.

UNA VERITAT COM UN TEMPLE

— Desenganya't, amic. Si en comptes d'en Granados, s'hagués tractat d'en *Joselito*... adéu neutralitat!

Sab d'una manera meravellosa encertar amb la tralla al bordegaç qui s'ha enfilat al darreral al darreral que llencen els envejosos, i finalment a l'hora de cobrar és un home més sang freda que'l Comendador i més barra que don Joan. Veuràn:

- Quan val?
- Dèu pessetes.
- Eh?
- Dèu pessetes.
- Dèu?... Veiam, veiam. Expliqueu-m'ho per peces menudes.
- Quatre de la carrera i sis dels fòtils.
- Ni quatre ni sis.
- Què?
- Que ni quatre ni sis. I aral D'un farcellet fet amb un mocador de mocar ne diu un bulto vostè?
- Pot ésser petit i ésser bulto.
- I la carrera quatre pessetes? I aral
- Això és dir-me lladre.
- Com volgueu. Au, la tarifa. Guardia! Guardia!
- Calli, calli; no s'enfadi, home. Miri, dongui'm lo que vulgui. La dignitat primer que tot.

Quixoteria sanxo-panzesca

El nostre Sanxo se sentí Quixot. Es un entremès ben castiç en el Centenari de Cervantes. Fidel a la raça, en Suárez Inclán reté son homenatge al *hidalgo* immortal. Ave, Sanxo, els boxeadors te saluden!

Amb motiu del anunciat *match* de boxe entre en Johnson i en Cravan, el governador sentí certs escrúpols. És natural. Tot el món civilitzat estava aquells dies preocupat amb esbrinar l'opinió que un deport com aquest mereixeria a un home com en Suárez Inclán. Aquest rumià llargament. Deixà que les coses passessin endavant, que'l *match* s'anunciés, que's venguessin els bitllets i, cataplum!, volgué suspendre la lluita. Tot el món civilitzat sentí a l'estómac el cop de puny del pugilista governatiu. Ell repudiava el barbre espectacle aprovat i sancionat i tol'lerat a Anglaterra, Estats Units, França, Alemanya, etc. (Totes aquestes nacions, pobretes!, ens envenen an en Suárez Inclán.)

Ell no podia consentir que, amb motiu del *match* se vesés ni una gota de sang a... la plaça de toros!!! Sanxo fent de Quixot, amb guants de cinc unces!

El món civilitzat com que tenia l'estómac dolorit, se l'hagué d'aguantar amb dugues mans per a no riure. I si hagués estat d'humor, que no n'està ara, potser hauria vomitat sobre la mateixa figura del caricaturesc cavaller.

Aquest ha volgut posar-nos en ridícol. Escrupulós traga mosques, no volia sang a la plaça de toros!!

No val la pena de parlar-ne més, perquè al cap i a la fi el tal *match* ha sigut una ridícol *moxiganga* que ningú s'ha pres en serio, més que'l governador, lo que una vegada més l'acredita d'ésser un bon flairador.

Com!hi ha món, s'ha ben lluit!
Però això sí, la sorra de la plaça ha quedat immaculada.

Ave, Sanxo, els boxeadors te saluden!

SONATES (OBRES POÈTIQUES), per Joan Molas Valverde.— Es la primera obra d'un jove poeta que pensa alt i s'expressa amb claretat, dues grans qualitats que avui no posseeixen pas la major part dels nostres versificadors de nomenada. En la forma, sempre fàcil, sempre elegant i cuidada, se'ns mostra un enamorat dels clàssics i denota un temperament delicat i un bon gust extraordinari. De conreadors del gènere íntim, de poetes lírics que comencin amb la bella empenta del senyor Molas no'n surten gaires en el nostre camp literari per a que deixem de consignar-ho. Quan l'experiència de la vida i els llibres, més lo primer que lo segon, hagin fet madurar la seva obra, saludarem segurament a un poeta de còs enter.

El volum, molt ben presentat, porta un elegant *Prejaci* de Apeles Mestres.

HORES ESCOLARS, per Salvador Gents.—Un llibre de lectura bilingüe, propi per als infants que estudien la primera ensenyança en les escoles de Catalunya. Té les condicions de amenitat, de instrucció i de moralitat que han de tenir les obres d'aquesta naturalesa, i no dubtem que's farà popularíssim en totes les nostres escoles. El seu autor, don Salvador Gents, ja és prou ventajosamente conegut com a escriptor i com a mestre, per a que calgui remarcar les excel·lències d'aquest nou llibre amb que ha vingut a enriquir el repertori pedagògic. En ell s'hi han recullit amb molta cura i molta discreció infinitat de treballs en prosa i en vers del més celebrats escriptors de la terra i tots porten la seva traducció castellana.

El volum té una elegant presentació molt adequada al objecte a que va destinat.

CARICATURES ET IMAGES DE GUERRE.—Amb el títol de «Kaiser, Kronprinz et Cte» el popular artista recopilador de ninots estrangers Joan Grand-Carteret acaba d'editar un elegant fascicle atapeït de notables i mal intencionades caricatures referents a la guerra europea.

MONTANYES REGALADES.—Tenim a la vista el número 6. d'aqueixa important revista tradicionalista del Rosselló corresponent al mes d'abril.

MANIFEST DELS ANGLESES ALS ESPANYOLS ALIADÒFILS.

LA PRIMERA CANA.—Un monòleg còmic per a senyora, (primera dama) degut a la pluma del xispejant escriptor Felipe Pérez Capo.

BOLETIN DEL CENTRO «EL ARTE EN LA SASTRERIA».— Revista il·lustrada que publiquen els oficials sastres de Barcelona.

LECTURA POPULAR.—En el seu darrer número inserta treballs literaris d'en Josep Berga i Boada, recull que porta per títol «De la cartera».

LOS CONTEMPORÁNEOS.—L'última novela, molt interessant i molt suggestiva, porta per nom *Estocadas y Zapatetas* i la firma el conegut escriptor Hoyos i Vinent.

SEPT SCIENCIES

:-: GLOSARI :-:

EN EL CENTENARI DE CERVANTES

PERDONA'NS, GLORIÓS MANQUET!
 PRÍncep dels ingenis espanyols, BRAU SOLDAT A
 LEPANT, PACIENT CAPTIU A ARGAMASILLA,
 TU QUE TINGUERES UN JORN PER A
 NOSALTRES EL MÉS AMABLE
 DELS SALUTS I EL MÉS
 BELL DELS GESTES,
 PERDONA'NS!
 PERDONA A LA DOLÇA, A LA RICA
 I PLENA BARCELONA, ABANS ARXIU DE
 CORTESÍA I AVUI ARXIU DE TRES PLACES
 DE TOROS, UNA D'ELLES MONUMENTAL. PERDONA-LA
 PER NO HAVER TINGUT NI UN PETIT RECORD PER A
 TU EN EL JORN EN QUE ES COMMEMORAVA LA TEVA
 MORT, NO HAVENT SAPIGUT AMB MAJOR
 MOTIU I MÉS JOIOSAMENT COMMEMORAR
 AL SÉU TEMPS LA TEVA GLORIOSA
 NAIXENÇA. PERDONA'NS!
 ATRAFEGATS AMB LES MONES
 DE LA PASQUA FLORIDA, EL «MATCH»
 DE LA BOXA, LA VICTORIA DE LA «LLIGA»,
 L'INDULT DE LA «BLANCA», EL CAMPIONAT DE
 «FOOT-BALL», LES CASES BARATES, EN «BELMONTE II»
 I LA «CHELITO», NO HAVEM TINGUT TEMPS DE
 LLENÇAR UNA FLOR DE RECORDANÇA, UN
 HUMIL PENSAMENT DAMUNT LA TEVA
 TOMBA. PERDONA! PERDONA
 A UNA CIUTAT
 «EN SITIO
 Y EN BELLEZA, ÚNICA»
 QUE, DESPRÉS DE TRES-CENTS ANYS
 DE LA TEVA MORT, COMPTA ENÇARA AMB
 UN XXXIV PER C D'ANALFABETS. SI NO FÓS
 AIXÓ, ELS BONS BARCELONINS JA HAURIEM ALÇAT UN
 MONUMENT A LA TEVA MEMORIA. ARA NO PODEM
 ALÇAR-TE SINÓ LA CAMISA. ARA NO PODEM FER MÉS
 QUE PUBLICAR MOLTES EDICIONS ECONÓMIQUES
 DEL TEU MERAVELLÓS «QUIXOT», PERQUE NO
 PAGA DRETS. I ENVIAR-LES A AMÉRICA,
 PERQUE AQUÍ ELS QUE NO SÓN
 ANALFABETS... TAMPOC ES
 DÓNEN LA MOLESTIA
 DE LLEGIR-LO
 PERDONA'NS!

XARAU

MODES MENJÍVOLES

—Amb lo cares que estàn les substistencies,
 sempre és un recurs portar berret de palla.

TELÓ ENLAIRE

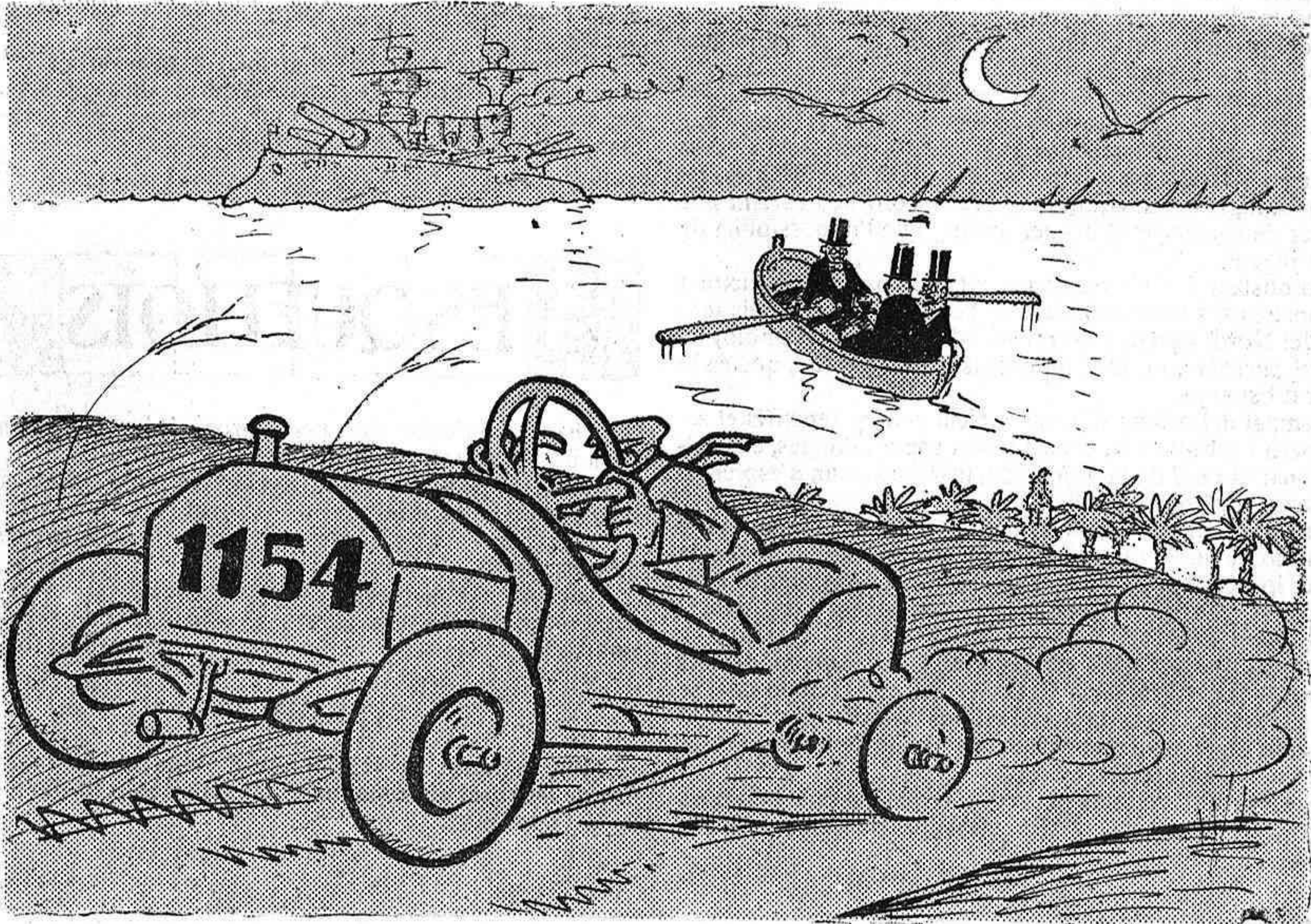
Dissabte de Gloria no ho fou precisament per Talía. Se inaugura la temporada, és cert, a tots els teatres com és de anyal consuetut; però els vodevils, drames policíacs i revistes que aquella vetlla s'estrenaren no són d'aquells que senyalen una fita ni es recorden amb lloança.

Dos jorns abans en Montero, a l'Associació que porta son nom, llegí una conferencia en la que donà a conèixer «Una idea més sobre'l Teatre Català», i mentres esperem les sessions organitzades pel F. del T. C. i l'estrena de *Cabrita que tira al monte...* dels germans Quintero, volem dir quatre mots a propòsit de la conferencia del popular actor, avui sintomàticament, de la companyia del «Salón Excelsior».

Té en Montero una profunda qualitat essencial que's troba en tots els bons ironistes; és a dir, en aquells que no ho són per *sport* sinó per *esperit*: l'amargor de boca. Fa somriure, fa riure, però punxa. Ell no riu mai; no sent el riure com a plaer, sinó que l'utilitza com arma. Per això en Montero, com tots els homes de sa corda, com el mateix Micer Josep Carner, en un altre ordre d'idees, és celebrat, aplaudit, lloançat de tothom, però comprès de pocs.

En moltes de ses produccions i àdhuc estem segurs en totes ses conferencies, la gent ha pres el rave per les fulles. Van a sentir els xistos, les reventades, els desvergonyiments; però a sota d'aquests, pel camí d'aquests, que són, per a un ironista, son natural camí, el conferenciant hi fa córrer una altra cosa de més transcendència, de tanta transcendència a son raonament, que ell mateix se'n dóna compte i la disfrega alegrement.

EL MISTERI DE BADALONA

Un auto aprop de la platja,
tres grans senyors mar enllà,
un gros vaixell que'ls espera...
què serà?... què no serà?

En fi de comptes, en sa darrera conferència en Montero feu molta broma, però parlà molt en serio.

Demostrant son amor pel teatre català proposà tot rient, rient que, essent sa resurrecció definitiva, obra al cap i a la fi de patriotisme, corresponia als bons patriotes aquesta tasca honrosa, essent per consegüent els homes de la Lliga Regionalista, que sempre obtenen lo que's proposen, els que deuen emprendre's l'obra d'organitzar un teatre on dignament pugui hostatjar-se la Talia catalana, sense que, com ara, «hagi de pendre el tramvia cada setmana». Aquestes benemèrites societats que avui van mantenint amb ardidesa i bona voluntat el foc sagrat, segurament prestarien amb entusiasme sa bona i valiosa ajuda a la Lliga i potser entre tots, creu en Montero, sortirien endavant.

Tot això en mig, i com en lloc natural, de *mossegades* enginyoses, d'acudits plens d'humor. Però ja veieu com hi havia alguna cosa seria.

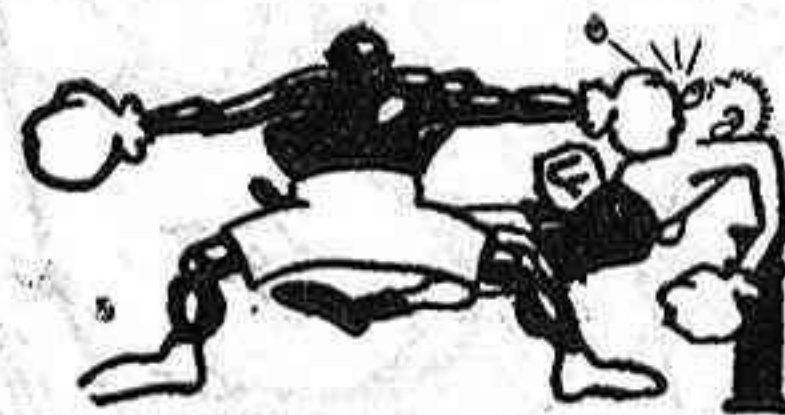
Tan seria que potser sols la meditarà en serio un humorista. No tothom està capacitat per a entendre-la, ni tothom, ni molt menys és prou ironista ni prou de la broma per a capir una cosa aixís.

Jo confío en que en Durán i Ventosa i en Cambó i l'Aguiló, homes oberts a totes les orientacions de la finor espiritual, són capaços de capir-la.

En aquesta confiança, tot adherint-me a la *idea* d'en Montero, espero els aconteixements.

No voldria pas esperar assentat.

FARFARELLO

ELS DEPORTS

El *match* Jack Johnson - Arthur Cravan, resultà una *paveria*. Una comedia i un fracàs sorollós de públic que es veu que no està per aquestes coses. Proba d'això que mentres a la Monumental, amb boxa, no hi havien més de mil persones, a les Arenes, amb correguda de braus, no s'hi cabia.

De tots modos ja va fer bé ja la gent de no anar a veure aquest, diguem-ne *match*. Perque creguin que el pobre Cravan va fer un paper ben ridícol.

Ni aquest senyor és un boxejador de punta com deien, ni té facultats per a haver-se-les amb una *pinta* com en Johnson que té el cul pelat d'arrocegar-se pels *rings* de tot el món. Per fer lo que va fer, qualsevol dels nostres aficionats dels gimnasos hauria sigut bò; què dic bò? ho hauria fet segurament molt millor.

En una paraula, que el *negre* es va desfer del *blanc* al sisè *round*, com se n'hauria desfet al primer si li hagués donat la gana.

Amb això, cregui'ns el senyor Cravan, desi's, i no s'hi emboliqui més amb aquestes coses.

Quelcom millor resultaren els partits de foot-ball *Real*

Unión, de Irún i F. C. Barcelona celebrats aquests dies de Pasqua en el camp del darrer.

En el primer empetaren a zero goals i en el segon guanyaren els nostres per 2 a 1.

L'equip barceloní se presentà modificat amb alguns jugadors del reserva, tots dos dies, havent de suplir el lloc de mig centre amb jugadors que mai juguen en aquest lloc, a causa de que en Massana petit se retira del sport i en Pomés, recentment ingressat al equip blau-grana, sofrí una carícia poc després de començar el primer partit, que l'impossibilità de seguir jugant.

No obstant i això resultaren tots dos partits una victòria pels nostres si's té en compte que l'equip d'Irún és dels més forts del Nord, havent guanyat sovint al Atlètic (campion) i a la Real Sociedad, i que té un defensa, en Carrasco, que és lo millor d'Espanya.

L'empat del primer dia, ens creïem que es repetiria el segon, però l'Alcántara que marxa avui cap a Filipines, ens volgué donar el goal de la despedida, marcant-ne un d'esplèndid poc abans d'acabar el partit.

En resum, dues tardes agradables (sobretot la segona) i la satisfacció de veure que el nostre Club campió no s'espanta pas per lo de Madrid, i continua la seva marxa triomfal aquí a Barcelona. Demà i demà passat dos partits més amb el Soung Boy's de Berna.

Per cert que a Madrid, el nostre R. C. D. Español derrotà diumenge passat al Madrid F. C. per 2 a zero, amb lo qual se demostra un cop més que els equips madrilenys no són lo que diuen i que forçosament en els partits de Campionat hi hagué parcialitat de l'àrbitre.

En prova de lo que diem, vegi's lo que passa ara amb els gallegos que un cop guanyades pels madrilenys les semifinals,

ja s'han arreglat desseguida i el partit final amb l'Atlètic de Bilbao podrà celebrar-se a Vigo. Eh? què'ls sembla la combinació?

No hauria succeït aixís si arriben a guanyar els barcelonins, que els haurien fet jugar a Madrid altre cop a veure si els reventaven d'una vegada. Oh! les simpaties de Castellà! Oh! l'imparcialitat madrilenya! Oh!...

HIP

ESQUELLIOTS

S'ha de confessar que per al gros públic això del match de la boxa fou una completa decepció.

Com a espectacle, l'art del cop de puny no ha estat ni estarà mai a l'altura de la festa nacional dels espanyols.

Sang per sang, preferim veure rajar la dels miuras o la dels torejadors.

Ademés, una plaça de toros monumental és massa marc per a un ring. Els boxejadors se n'hauràn de convèncer i entornar-se'n a la sala i alcova d'on no havien d'haver sortit.

Molt animada es vegé el passat diumenge la tradicional fira de les roses amb motiu de la festa de Sant Jordi, al Palau de la Generalitat.

AL TIBI

—Mira, Elena, per deu cèntims deixen veure la lluna.
—No me'n parlis!... Aviat tothom ens farà la competència!...

UN CENTRE EN DISOLUCIÓ

—Tu, què volen dir aquelles inicials?
—Molt senzill, home: Corominas No Resucitarà.

Per allà de dotze a una, no s'hi podia donar un pas.
Per cert que, tot passant pel pati, vàrem pescar aqueix pintoresc diàleg entre un conegut poeta regionalista casat de poc i la seva senyora.

Ella.—Pot-ser que comprem un pomet de roses, *Pepito*?...

Ell.—No, dòna; val més que anem a comprar un tortell.

Els poetes lligaires sempre seran pràctics i oportunistes.

Conseqüències pel·licoleres.

Vegin si serà nefasta l'influència del cine, que fins gira el cervell dels policíes i els converteix en lladres.

En efecte, ha sigut portat a la presó un dels nostres *Holmes* autèntics que ha tingut a bé canviar el paper pel de *Fantomas*.

Atraco, cordes, drap negre, cloroformo... no hi mancà res en la cinta real i verdadera.

Es veu que dels cines van sortint-ne deixebles aprofitats.

Lo que més convingui.
Els nacionalistes de la coalició sembla que han acordat la disolució del C. N. R.

Nosaltres al veure, diumenge passat, que la Banda municipal tocava *El ocaso de los dioses*, ja ho vàrem dir:

—*Marxa fúnebre* i a la Plaça de Catalunya?... Això és una ironia d'en Lamote; això và per en Corominas!

Segons *La Veu*, enguany, durant els dies de Setmana Santa, hi hagué a Barcelona «més devoció que cap any.»

Això deuen ésser càlculs d'en Pol, que ara compta els graus de devoció com si es tractés no de devots, sinó de *vots*. A nosaltres també ens ho va semblar que enguany hi hagué quelcom de variant.

Una mica més de devoció i una mica menos de farigola. Menos berrets de copa,... però més *mantellines*.

Olé pel d'Olérdola!

El nostre batlle va portar-se com un valent en l'aldarull del divendres sant al carrer de *Fernando*.

La seva enèrgica conducta va aplacar l'intransigència de quatre trinxeraires clericals que amb trajo de senyoret intentaven fer-se amos del carrer.

Amb gaires punts d'home com aquell, en Rius i Rius i Rius se farà més popular que en Pich.

Que ja és tot lo que's pot dir en materia de popularitat.

Anomalies administratives municipals.

Els obrers de les brigades de dintre Barcelona cobren dos rals de plus amb motiu de l'encariment dels queviures.

Els obrers de les brigades dels defòres no se saben explicar perquè ells no han de percibir tambe aqueix petit i justificat augment.

I una explicació tan clara i sencilla com té!

Els obrers dels defòres, ja s'alimenten de bons aires.

Ha passat la fetxa del Centenari de Cervantes i ningú a Barcelona, «archivo de la cortesía», ningú, cap entitat de les que no tenen obligació d'ésser polítiques, cap centre cultural dels que tants abunden, cap Institut d'estudis, ha fet res per a que'l món vegés com l'*archivo* corresponia agrait a l'alta mercè del clar cavaller gloriós.

No erem precisament nosaltres els indicats per a un iniciament en tal sentit, però tampoc volem deixar passar en silenci el Centenari del gloriós autor del «*Quijote*».

I en aquests temps de Sanxos, rendim homenatge a la alta memoria d'en Cervantes.

L'altre dia se presentà en un Dispensari municipal una pobre dòna amb una criatureta de 17 dies, que havia mort sense asistencia facultativa!

I tantes senyores i tantes marqueses que diuen que fan caritat! I un còs mèdic municipal tan car com tenim!

Ja té raó en Rusiñol, ja!

Es veu que aquesta pobre dòna no era una de les pobres més decentes!

Anem a dir que la beneficencia municipal tampoc ha quedat molt decenta, que diguem.

Un diari s'ha queixat de que'ls policíes han pres la mala costum d'invadir *gratis* les platees dels teatres i moure escàndol fent xistos i molestant a la gent.

No cal encaparrar-se. Un empresari viu pot treure'n profit d'això. Pot anunciar senzillament: «Amenizará el espectáculo la ronda especial de... etc.»

Lo que és que potser li costaria cara.

Nosaltres, no obstant, no li cobrarem res per l'idea,

Segons diuen de Constantinoble, la mort d'en Von dei Goltz, el tristement famós general alemany, fou amagada quatre dies.

Es a dir, que quan la gent se'n adonà ja estava podrit.

Es una prova que Alemanya ha fet per a judicar son propi destí.

La concessionaria per a l'explotació de cadires a la via pública, ha demanat que li deixessin fixar anuncis en la part posterior de les mateixes.

I ara! Que's pensa que tothom té tanta barra com l'home-anunci?

Aquesta petició és una ofensa als vianants que vulguin descansar... i a les cadires, que s'aixecaràn indignades.

Una de les darreres obres del gran Pérez Galdós s'estrenarà dintre de poc al teatre «Apolo».

Es un fet que parla molt alt en favor d'aquella empresa.

Les demés—importadores de les xavacanades xistoses i incongruents—que vagin rumiant sa propia vergonya.

La gent aficionada al cine—és una manera elegant de dir «tot Barcelona»—està interessada en la solució de la pel·lícula *La moneda rota*.

Qui serà finalment l'amo de la moneda?

No podem dir res. De moment, la meitat la té en Romanones i l'altra meitat en Lerroux.

Però tot anirà bé; pot-ser perque tots dos van a la una.

Sinó que *despisten* per a donar més interès a la pel·lícula.

Ha visitat la nostra estimada ciutat un redactor del important diari anglès *The Times*.

I algú s'ha estranyat com la flamant Associació de la Premsa no l'hagi convidat a una festa de germanor.

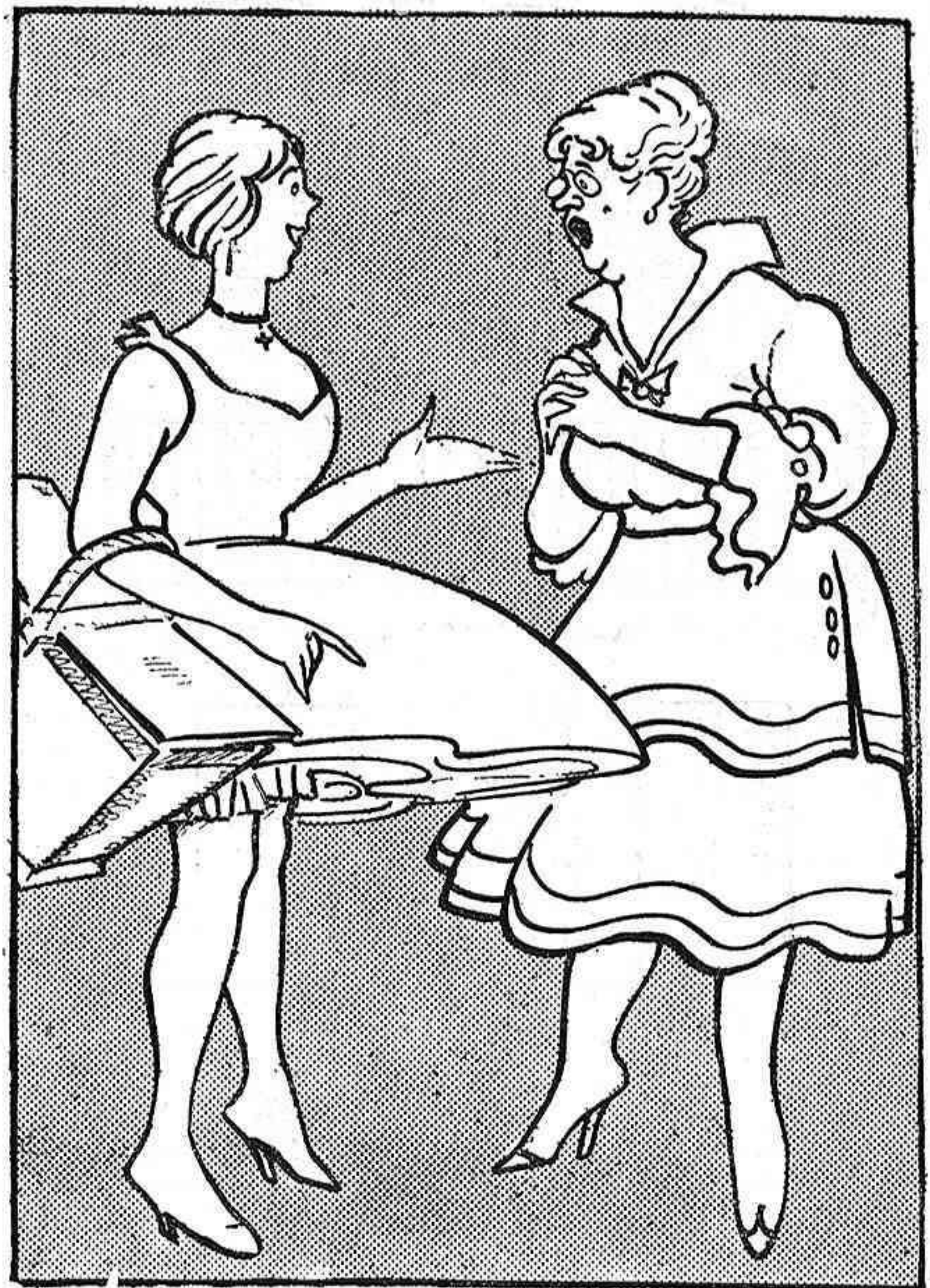
A nosaltres no'ns ha sorprès.

Amb l'excusa de les subsistències i de la neutralitat, han pogut ensenyar l'orella germanòfila.

No falta qui assegura que'ls alemanys del Excorxador de Gracia varen sortir, la revetlla de Pasqua, a cantar les «caramelles».

Diu que amb guitarres, ossets i llaunes anaven donant la *idem* pels nostres carrers i places. I que n'hi havia un que portava la panereta per a recullir els ous.

Cantaren *lieders* dessota dels balcons de càl Cònsol, de

A LA MODA

—I ara! però que t'has tornat boja?

—Ja veurà vostè'm fa anar curta de quartos, doncs jo valg curta de roba.

cân «Xenius», i de cân «Correo Catalán», però enlloc els hi donaren res.

Només a *El Dia Gráfico*, diu que'ls hi varen amagar l'ou... a la cistella.

NOTES DE CASA:

De la nova societat recreativa «Lo Papitu» reberem unes invitacions per a la solemnitat inaugural de l'entitat, que tingué lloc el passat dissabte.

Es tracta d'un centre de barrila i diversió contra la neurastenia, on els amics de la beguda i de les noies maques hi poden disfrutar de valent.

S'agraeix la finesa.

En una Delegació de policia:

—Senyor Delegat: el lladregot que tenim en el calaboc, diu que fa vintiquatre hores que no ha pres res.

—Vaja, doncs... que li donguin un rellotge.

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

ACABA DE PUBLICARSE

JOAQUÍN MONTANER

POEMAS INMEDIATOS

Un tomo en 8.º

Pesetas 3'50

LUIS DE OTEYZA

Galería de obras famosas

□ □ □

Un tomo en 8.º

Pesetas 3'50

LIBRERIA

Biblioteca de López Barbadillo y sus amigos

CONFESIÓN DE LA SEÑORITA SAFO

(Historia ingenua y rara de una libertina precoz
y de una sociedad secreta de amor sáfico)

OBRA POR PRIMERA VEZ PUESTA EN CASTELLANO POR
JOAQUÍN LÓPEZ BARBADILLO

Edición ilustrada con 7 láminas fuera del texto PTAS. 5

LIBRERIA

VICENTE BLASCO IBÁÑEZ

LOS CUATRO JINETES DEL APOCALIPSIS

NOVELA

Un tomo en 8.º

Pesetas 3'50

GABRIEL MIRÓ

Figuras de la

Pasión del Señor

Un tomo magníficamente encuadernado Ptas. 5

EL CABALLERO AUDAZ

LO QUE SÉ POR MÍ

CONFESIONES DEL SIGLO

Un tomo en 8.º

Pesetas 3

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

JOCs FLORALS INTERNACIONALS

La Reina de la Festa